

Sväté prijímanie

Bratia a sestry, v Pôste nás Cirkev vedie k obráteniu nie preto, aby sme boli „lepšími ľuďmi“, a svojim vlastným úsilím dokázali sebe a ostatným, že sme dobrý kresťania, ale aby sme sa nechali znovu a hlbšie priviesť ku Kristovi. A jedným z najkonkrétnejších miest, kde sa to deje, je sväté prijímanie: chvíľa, keď nám Pán dáva sám seba.

Na každej svätej omši stojíme pri tajomstve, ktoré je väčšie než naše slová: Ježišova obeta, jeho smrť a zmŕtvychvstanie sa sprítomňujú sviatostným spôsobom a každý s nás, ale aj celá Cirkev z nich žije. Sacrosanctum Concilium pripomína, že Eucharistia je ustanovená ako pamiatka Pánovej obety a zároveň je to hostina, hostina kde Boh pripravil nám najlepší duchovný pokrm. Koncil osobitne zdôrazňuje, že plnšia účasť na omši je vtedy, keď veriaci prijímajú Telo Pána z tej istej obety, ktorá sa slávi. Sväté prijímanie teda nie je „odmenou pre dokonalých“, ale je darom dobrého Boha pre tých, ktorí chcú kráčať za ním.

Už v prvých storočiach bola jasná tá základná pravda: Eucharistia je pokrm len pre pokrstených, ktorí žijú a vyznávajú vieru Cirkvi. Didaché, krátky ranokresťanský text, to vyjadruje stručne: nech nepristupuje k prijímaniu ten, kto ešte nepatrí krstom Kristovi. Podobne Justín Mučeník jeden s najvýznamnejších ranokresťanských apologétov opisuje nedeľnú eucharistiu tak, že na nej môžu mať plnú účasť – vrátane prijímania, tí ktorí uverili, boli obmytí vodou svätého krstu a žijú podľa Kristovho učenia.

Aj dnes Cirkev hovorí rovnako: kto chce prijať Krista v Eucharistii, má byť v stave milosti, to znamená ak sme si vedomí ťažkého hriechu, nie čakajme, ale ponáhľajme sa stretnúť s Božou milosrdnou láskou vo sviatosti zmierenia. A k príprave patrí aj jednoduchá disciplína: eucharistický pôst aspoň jednu hodinu (s výnimkou vody a liekov). Keď niekoho milujem, niekoho mam rad, tak aj rozmýšľam trochu dopredu, ako sa môžem pripraviť na stretnutie s ním, neprichádzam k nemu ľahostajne.

Otcovia prvých storočí vyjadrujú sa veľmi konkrétne: Cyril Jeruzalemský dáva novopokrsteným takmer „praktický návod“ ako prijímať: nepristupovať s rozovretými prstami, ale položiť lávu ruku na právu, takým spôsobom urobiť „trón“, prijať Telo Kristovo, povedať Amen a dávať pozor, aby sa nič nestratilo. Symbol rúk uložených vo forme tronu ukazuje, že prijímam Kráľa, chcem aby Ježiš Kristus bol jediným kráľom môjho života. Zároveň ako potvrdenie hovoríme slovo Amen, že ozaj verím v živú prítomnosť Ježiša Krista. Sv. Cyril hovorí tiež o úcte k Telu Ježiša Krista: „Povedzte mi, keby vám niekto dal zrnká zlata, neuchovávali by ste ich s najväčšou opatrnosťou, aby ste žiadne nestratili a neutrpeli stratu? Nebudete potom o to starostlivejšie dávať pozor, aby vám nepadla ani omrvina z toho, čo je vzácnejšie ako zlato a drahé kamene?“

Ján Zlatoustý zas napomína, že k Eucharistii sa nemáme približovať s „neumytou dušou“. Hovorí: Ani vtedy, keby to bolo akokoľvek naliehavé, by si si nedovolil dotknúť sa svätej obety neumytými rukami. O to viac teda nepristupuj s „neumytou“ dušou – lebo to je oveľa horšie a prináša ťažší trest. Duša je nečistá najmä vtedy, keď v nej nosíš zlobu: nič totiž tak nenaplňuje človeka nečistotou ako hnev, ktorý v ňom zostáva a živí sa v ňom. Kde vládne zúrivosť a vášeň, tam sa neusadí duch miernosti; a keď je človek bez Ducha Svätého, akú nádej na spásu môže mať a ako môže kráčať správnou cestou?

Sv. Augustín hovorí veľmi obrazne: Keď ste boli pokrstení, boli ste „kvasení“. Keď ste prijali oheň Ducha Svätého, boli ste „upečení“. Buďte tým, čo vidíte; prijmite to, čím ste. To je to, čo Pavol

hovorí o chlebe. Vo viditeľnom objekte chleba je mnoho zŕn zozbieraných do jedného, rovnako ako veriaci (ako hovorí Písmo) tvoria „jedno srdce a jednu myseľ v Bohu“ [Sk 4,32]. A tak je to aj s vínom. Pamätajte, priatelia, ako sa vyrába víno. Jednotlivé hrozno visí spolu v strapci, ale šťava z nich sa zmieša, aby sa stala jedným nápojom. Toto je obraz, ktorý si vybral Kristus, náš Pán, aby ukázal, ako je pri jeho stole slávnostne posvätené tajomstvo našej jednoty a pokoja.

Koncilová obnova liturgie nechcela „zmeniť štýl“, ale chcela čerpať z najstarších, najautentickejších zdrojov, ktoré opisovali život Cirkvi v prvých storočiach. A takto Cirkev umožnila znovu prijímať najstarším a pôvodným spôsobom, to znamená prijímať na ruku a zároveň nechala modernejšiu, používanú formu, to znamená prijímanie do úst.

Praktické pripomenutie prijímania s úctou na ruku. Keď prijímam už ako hovoril sv. Cyril urobím „trón“ z dlaní, to znamená položím lávu ruku na právu, a potom pravou rukou prijmem, odpoviem jasné Amen, a hneď na mieste prijmem Telo Kristovo.

Niekoľko ďalších konkrétnych odporúčaní ako prijímame v našom chráme:

- Prijímame postojačky, buď do úst, alebo na ruku (podľa rozhodnutia každého).
- Nerobíme žiadne ďalšie osobitné gestá priamo pred vysluhovateľom (žiadne znamenie kríža, žiadne „zdržovanie sa“ úklonmi). Naša úcta nech sa prejaví sústredením a naším „Amen“.
- V strednej uličke vytvoríme dva rady (dva prúdy). Treba pokojne sa zaradiť, nestrácať vnútornú sústredenosť, tak aby sme sa vyhli zbytočnému hluku.

Na záver dva slova o dnešnom Božom slove, prvé čítanie hovorí o Abrahámovi: „Vyjdi...“ Je veľmi ťažko zanechať svoje zvyky, svoje predstavy, svoj rodinný dom, svoje pohodlie, veci ktoré ponuka nám dnešný svet. Všetko kto ma vedieť lepšie ako ma vyzeráť môj život ak nie ja sám? Keď prichádzame na prijímanie a hovoríme Amen, to znamená: naozaj, isto, je to pravda, tak týmto spôsobom potvrdzujeme, že chceme byť účastníkmi smrti a zmŕtvychvstania Ježiša Krista. Chceme byť Jeho učeníkmi, ísť po Jeho šľapajach, a k tomu je potrebné, tak ako urobil to Abrahám, nechať veci, ktoré nás zaťažujú a vyjsť.

Druhé čítanie hovorí o tom, že Boh každého s nás vola, chce nás posilňovať v našom každodennom živote, On je tým, ktorý ako jediný porazil smrť aby sme boli schopní aj my „strácať život“ v našich životoch. Ale tá schopnosť prichádza od Neho, a prichádza zadarmo.

Evanjelium hovorí o Premenení Pána: učeníci na vrchu uvidia Ježišovu slávu a počujú Otcovo: „Toto je môj milovaný Syn... počúvajte ho!“ Sväté prijímanie je veľmi tichým, vnútorným momentom, nemá žiadneho efektu „wow“. A predsa je to stretnutie s tým istým Pánom. Peter hovorí: Dobré je nám tu! Dobré je nám tu s Tebou! Ale Ježiš premenený na vrchu Tábor chcel ukázať svojim učeníkom svoju slávu nie preto, aby sa vyhli prejsť krížom a ostali na vrchu, ale chcel im ukázať, kam kríž vedie. Kto zomrie s Kristom, s Kristom aj vstane s mŕtvych. Kríž je bránou k zmŕtvychvstaniu. Kresťanský kríž nie je domáci doplnok ani ozdoba, ktorú nosíme, ale kresťanský kríž je pripomienkou lásky, s ktorou sa Ježiš obetoval, aby zachránil ľudstvo od zla a hriechu. S tou nádejou môžeme pristupovať k Božiemu oltáru a prijímať Jeho Telo, aby to On mohol nás pretvárať na svoj obraz, aby Jeho Duch učil nás čo znamená byť kresťanom.